

Zaprzysiężony Biegły Sądowy
SĄDU OKRĘGOWEGO W POZNANIU
w dziedzinie spraw podatkowych i finansowych
mgr prawa Wiesław Olichwier
60-845 Poznań, ul. Kochanowskiego 8A/9
tel./fax 61 847 32 74, 61 847 32 75
PKO II O/Poznań:
88 1020 4027 0000 1502 0417 1153

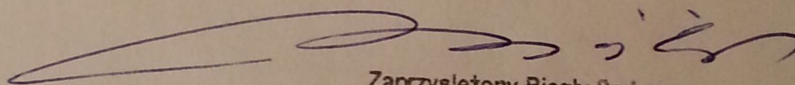
Poznań, dnia 09 września 2013 r.

Pan

Mecenas Zenon Marciniak
Wiceprezes
Naczelnej Rady Adwokackiej

W związku ze zleceniem złożonym w dniu 02 września 2013 r., w załączeniu przesyłam opinię prawnopodatkową nt. kas fiskalnych w kancelariach adwokackich.

Treść opinii jest zgodna z obowiązującym stanem prawnym na dzień 09 września 2013 roku.

Zaprzysiężony Biegły Sądowy
SĄDU OKRĘGOWEGO W POZNANIU
w dziedzinie spraw podatkowych i finansowych
mgr prawa Wiesław Olichwier
60-845 Poznań, ul. Kochanowskiego 8A/9
tel./fax 61 847 32 74, 61 847 32 75
PKO II O/Poznań:
88 1020 4027 0000 1502 0417 1153

Z dniem 01 kwietnia 2013 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 14 marca 2013 r. w sprawie kas rejestrujących (Dz.U. poz. 363) poprzedzone w zakresie swojej regulacji Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie kryteriów i warunków technicznych, którym muszą odpowiadać kasy rejestrujące oraz warunków ich stosowania (Dz.U. nr 212, poz. 1338 z 2008 r. ze zm.). Rozporządzenie to utraciło moc z dniem wejścia w życie wymienionego Rozporządzenia zgodnie z art. 9 ust. 7 ustawy z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy – Prawo o miarach (Dz.U. nr 64, poz. 332 z 2011 r.).

Rozporządzenie z dnia 14 marca 2013 r. w treści § 37 wprowadziło obowiązek prowadzenia ewidencji oraz zapewnienia warunków używania kas fiskalnych zgodnie z przepisami obowiązującymi na dzień 31 marca 2013 roku. Ponieważ nawet prawnikom nie specjalizującym się w prawie podatkowym wymienione poprzednio akty prawne i nałożone obowiązki absolutnie niczego nie wyjaśniają, końcowym efektem stało się pomieszanie pojęć w zakresie obowiązków podatkowych, które były i są nadal dla wielu bardzo niejasne.

Generalnie, obowiązujące rozporządzenie z 2013 r. wprowadza obowiązek, zgodnie z treścią § 8 ust. 1 pkt 6 i ust. 2, **jednoznacznego określenia nazwy towaru lub usługi w celu ich identyfikacji** a także określono warunki jakim musi odpowiadać paragon fiskalny wydrukowany z kasy fiskalnej. Stanowi to tylko doprecyzowanie i uszczegółowienie przepisów obowiązujących do dnia 31 marca 2013 r. Należy też nadmienić, że paragon fiskalny spełnia określone funkcje (kontrolną, ochronną i informacyjną) niezwykle istotne dla nabywcy będącego konsumentem, co potwierdza również wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 09 marca 2010 r. sygn. akt I FSK 63/09.

Obowiązek jednoznacznej identyfikacji sprzedawanych towarów i usług, jak i sposób przyporządkowania stawki podatku VAT do ich nazwy winien określać sam podatnik uwzględniając rodzaj (asortyment) sprzedawanych towarów i usług. Jest oczywiste, że sposób dokonywania jednoznacznej identyfikacji towaru lub usługi jest uzależniony wyłącznie od prowadzonej przez podatnika działalności gospodarczej. Nasuwa się z tego wniosek, iż podatnicy prowadzący działalność prawniczą cały ów asortyment oferowanych usług umieszczą w jednoznacznym ich identyfikatorze : **usługi prawne**, bowiem w żadnym z obowiązujących przepisów o podatku od towarów i usług, poczynając od ustawy, poprzez rozporządzenia i załączniki do tych aktów prawnych nie ma różnicowania stawek podatku VAT dla poszczególnych usług prawnych jak to było pod rządami przepisów obowiązujących do maja 2004 r. kiedy to np. dla usług prawnych ze stosunku pracy określano zaniżoną stawkę podatku VAT. **Obecnie stawka ta jest jednolita dla wszelkiego rodzaju usług prawnych i jest to stawka podstawowa 22% (w okresie przejściowym 23%).**

Środowisko prawników powinno pamiętać, że zgodnie z przepisem art. 111 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (tekst jedn. Dz.U.

nr 177, poz. 1054 z 2011 r. ze zm.) są obowiązani prowadzić ewidencję świadczonych usług za pomocą kas fiskalnych dokonując sprzedaży usług prawnych na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych. Ten sam wymóg dotyczy wszystkich innych przedsiębiorców dokonujących sprzedaży towarów i usług. Moment zaistnienia takowego obowiązku oraz procedury związane z wprowadzaniem kas fiskalnych w działalności kancelarii adwokackich jest obszernym tematem wymagającym oddzielnego opracowania i analizy warunków prawnych.

Wymogi określone w treści rozporządzenia z 2013 r. bardziej dotyczą przedsiębiorców sprzedających różnorodne rodzaje towarów, aniżeli przedsiębiorców świadczących jeden rodzaj usług na rzecz osób fizycznych, a w szczególności prawników sprzedających z reguły tylko usługi prawne. Byłoby więc swoistego rodzaju nadgorliwością stosowanie przez podatników – adwokatów szczegółowego nazewnictwa zapewniającego bardziej szczegółowe rozróżnianie świadczonych usług prawnych, tym bardziej – co należy raz jeszcze podkreślić – że dla tego rodzaju usług obowiązującą stawką podatku VAT jest stawka podstawowa. Należy także wziąć pod uwagę, że owe uszczegółowienie świadczonych usług prawnych mogłoby prowadzić do ujawniania tajemnicy adwokackiej, co z całą pewnością nie było zamiarem ustawodawcy.

Przepis § 35 rozporządzenia z 2013 r. określa, iż podatnicy użytkujący kasy fiskalne, które zostały nabyte w okresie obowiązywania unormowań w sprawie kryteriów i warunków technicznych dla kas fiskalnych przed wejściem w życie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 listopada 2008 r. dotyczącego kryteriów i warunków dla kas fiskalnych, mogą je nadal stosować do prowadzenia ewidencji, pod warunkiem, że kasy te zapewniają prawidłowość rozliczeń podatnika. Natomiast zgodnie z treścią § 36 rozporządzenia z 2013 r. podatnicy użytkujący kasy fiskalne o których mowa w § 35 tego rozporządzenia (o czym była mowa poprzednio), które to kasy fiskalne nie posiadają możliwości technicznych spełnienia wymagań wydruku na paragonie fiskalnym nazwy towaru lub usługi pozwalającej na jednoznaczną ich identyfikację muszą stosować przepisy obowiązującego rozporządzenia, jednakże z uwzględnieniem możliwości technicznych kasy. Można tedy jako pewnik przyjąć twierdzenie, iż w praktyce zawodowej kancelarii adwokackich przepis ów nie będzie miał żadnego zastosowania.

W związku z przepisem § 37 rozporządzenia z 2013 r. zastosowano wobec podatników swoje koło ratunkowe potwierdzone pismem Ministerstwa Finansów z dnia 09 sierpnia 2013 r. nr PT7/8183/145/527/MHL/13/RD82437 skierowanym do Dyrektorów Izb Skarbowych oraz Dyrektorów Urzędów Kontroli Skarbowej zezwalające na stosowanie kas fiskalnych, które nie spełniają wymogów jednoznacznej identyfikacji towarów i usług a wynika to z faktu, że nie ma technicznych możliwości dokonania w tak krótkim okresie czasu zmian w programach kas fiskalnych i nie ma też możliwości zapewnienia właściwej ilości tych kas na rynku. W treści pisma resort finansów nakazuje

podległym jednostkom organizacyjnym aby wskazywały podatnikom na konieczność zapewnienia stosowania nowych zasad określonych w rozporządzeniu z 2013 r.

W rzeczywistości sprowadza się to do konieczności przeprogramowania używanych już kas fiskalnych, gdyż produkcja nowych kas jest dalece niewystarczającą dla potrzeb polskich podatników. Dotychczas używane kasy fiskalne nie spełniają owego warunku jakim jest jednoznaczna identyfikacja towarów i usług jeśli wziąć pod uwagę, że nie należą do sporadycznych wypadki kiedy to przedsiębiorca oferuje do sprzedaży kilkaset rodzajów towarów. W znacznie mniejszym zakresie problem ten dotyczy przedsiębiorców dokonujących sprzedaży usług a już wyolbrzymieniem problemu jest pogląd, iż osoby świadczące usługi prawne powinny dokonać zmian oprogramowania posiadanych kas fiskalnych, gdyż w tym wypadku jest to zbędne z powodów wykazanych wyżej. W takiej sytuacji faktycznej należy uznać za całkowicie zbędne przeprogramowywanie kas fiskalnych użytkowanych w kancelariach adwokackich, nawet i w tych wypadkach kiedy są to kasy bardzo prostej konstrukcji.

Rozporządzenie z 2013 r. nakłada na podatników (oczywiście tylko czynnych podatników VAT) obowiązek dostosowania posiadanych kas fiskalnych do nowych wymogów (w ramach możliwości technicznych kasy fiskalnej) do końca września 2013 r. Jeżeli jednak tego nie zrobią, organy skarbowe zgodnie z zaleceniem wynikającym z treści pisma Ministerstwa Finansów z dnia 09 sierpnia 2013 r. nie powinny wyciągać żadnych konsekwencji wobec podatników – przynajmniej w początkowym okresie.

Już na etapie projektu tego rozporządzenia Ministerstwo Finansów uzasadniało konieczność takich uregulowań prawnych potrzebą „uszczelnienia” systemu podatkowego VAT zgodnie z wymogami dyrektywy unijnej, jednakże trudno jest wierzyć w takową argumentację jeżeli weźmiemy pod uwagę iż wpływy z podatku VAT do kasy Skarbu Państwa w pierwszym półroczu bieżącego roku spadły prawie o 40% w stosunku do porównywalnego okresu 2012 r. Dowodem na to są sprawozdania statystyczne dotyczące dynamiki działalności gospodarczej i wpływów należności do budżetu.

Obiecywane przez wiele lat uproszczone procedury rozliczeń z fiskusem polskich podatników są wyłącznie iluzoryczne i zawsze wiążą się z marketingiem politycznym ugrupowań partyjnych trzymających władzę a realia życia wykazują, że polski system podatkowy staje się coraz bardziej skomplikowany i nieczytelny, nawet dla specjalistów zajmujących się prawem podatkowym. Jeżeli nawet problem kas fiskalnych w kancelariach adwokackich został wyolbrzymiony, to wynikało to bardziej z faktu nadmiernej ostrożności aniżeli indolencji zagadnień prawnych z dziedziny podatków.

Wiesław Olichwier
Biegły sądowy